

11. **Borzni trg** je trg v središču Trsta, ki ima obliko trikotnika in neposredno meji na Veliki Trg in Korzo Italije. Na trgu se nahajata borza in palača, zgrajena v secesijskem slogu, ki jo je načrtoval arhitekt Max Fabiani. Tu imamo tudi vrata, ki vodijo v nekdanji judovski geto.

12. **Trg Goldoni** v Trstu je dobil ime po slavnem italijanskem dramatikarju Carlu Goldoniju. Trg je bil prvotno znan, ker so okoliški kmetje tam prodajali les, slamo in led. Danes je Piazza Goldoni živahno urbano središče, obdano z zgodovinskimi zgradbami, kavarnami in trgovinami. Ohranja svoj čar in kulturno pomembnost ter ostaja eno izmed najživahnejših krajev.

Tako piše o tem Dušan Jelinčič: *“Komaj je Joyce stopil iz slaščičarne s presnitzem v roki, je začel razmišljati in se, ko jo je mahnil proti Goldonijevemu trgu, nemudoma odločil: ”Ker imam vse popoldne prosto - moral sem preložiti inštrukcije - se ne bom vrnil domov, ampak rajše odšel v svoj najljubši kraj v Starem mestu, k svoji nežni Nelly, in ji prinesel sladico.” /.../ “Trenutno ima odmor za kosilo in bi se moral kot vselej muditi s svojimi uredniki v enem od lokalov okoli Goldonijevega trga.”*

(Jelinčič, Tržaške prikazni, 121, 117)

13. **Slaščičarna Pirona Caffè** je zgodovinska kavarna in slaščičarna, nahaja se na Stari Mitnici. Pirona je znana po tem, da je bila eno glavnih zatočišč mestnih intelektualcev, kot so Joyce, Saba in Svevo. Slaščičarna deluje od leta 1900 in je znana po tipičnih jedeh, posebno po presnitzu, opremljena je v secesijskem slogu. Tako je DJ opisal kavarno in Jamesa Joyca, ki je večkrat kupoval presnitze.

“Stopil je k Pironi in si dal luksuzno zaviti največji presnitz in si obenem mislil: “Zdaj ga bom res končno prinesel Nelly...ubogi direktor...opazil sem, kako me je gledala Nora...jasno je, da je zvedela za sceno v kavarni, a mi ni hotela dati zadoščenja, da je z njo seznanjena...kakšna hinavka...”

(Jelinčič, Tržaške prikazni, 124)

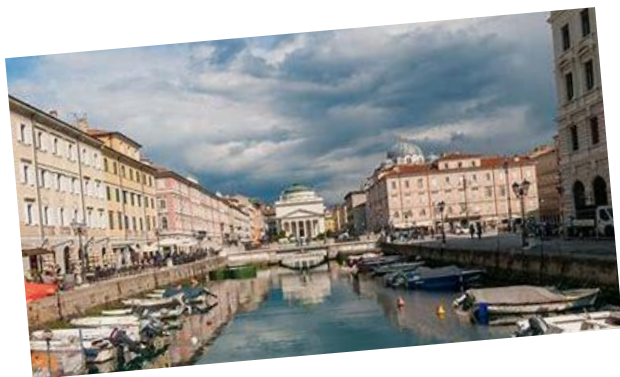
4. **Trg Oberdan** je eden glavnih trgov v Trstu, povezan je z javnim prometom skoraj z vsemi predeli mesta. Trg Oberdan v Trstu je bil nekoč znan po svojem odvodniku, ki je usmerjal potok v morje, in je bil izkopen po poplavi leta 1756. Leta 1761 je Marija Terezija avstrijska naročila nad njim gradnjo nove bolnišnice v Trstu, ki je kasneje postala vojaška kasarna. Leta 1882 je bil na trgu usmrčen iredentist Guglielmo Oberdan. Na trgu Oberdan so se v času fašizma in med vojno nahajale mučilnice, v katerih so pretepali in mučili Slovence, med temi tudi pisatelj Borisa Pahorja. Na trgu ima danes sedež Deželna ustanova, tu se nahaja tudi Tržaško knjižno središče. Sredi trga lahko vidimo kip z naslovom *Poljub* delo kiparja Mascherinija.

5. **Narodni dom** je bil osrednja kulturna ustanova tržaških Slovencev na začetku 20. stoletja. Zgradili so ga med letoma 1901 in 1904 po načrtih arhitekta Maksa Fabianija. V pritličju in prvem nadstropju so bili prostori namenjeni narodnim, družabnim in kulturnim dejavnostim. Tu je imela svoj sedež banka, delovala sta gledališče in Glasbena matica. V zgornjih treh nadstropjih pa so bile hotelske sobe, pisarne in stanovanja. Leta 1920 so italijanski škvadrasti in fašisti požgali Narodni dom. Istočasno so uničili veliko slovenskih trgovin in pisarn po mestu. Med letoma 1988 in 1990 je bil Narodni dom obnovljen in od leta 2001 dalje poteka vračanje Narodnega doma slovenski skupnosti v Italiji. V Narodnem domu se sedaj nahaja prostor, v katerem je mladinski oddelek NŠK.

6. **Luteranska cerkev** - Od leta 1717 dalje je v Trst prišlo več luteranskih družin nemškega porekla. Zaradi tega je luteranska skupnost dobila dovoljenje za gradnjo lastne cerkve. Leta 1874 je bila cerkev otvorjena.

Iz Breslavije so v to cerkev prinesli oltar, glasbeno stojalo in krstni kamen. Luteranska skupnost ima tudi lastno pokopališče. Luteranska cerkev je tudi pomemben prostor za koncerte in kulturne dogodke, saj je cerkev odprta celemu mestu.

Tako piše o tem Dušan Jelinčič: *“Bil sem brez svetlobe, usoda vrta je bila neznana in predvsem cerkev svete Marije Blažene - tako se je imenovalo moje svetišče - je opravila svoje poslanstvo.”*

(Jelinčič, Tržaške prikazni, 36)

7. **Veliki kanal** se nahaja v Terezijanski četrti, v centru mesta med železniško postajo in Velikim trgom. Nekoč je kanal segal do cerkve Svetega Antona, a so ga leta 1934 skrajšali. Sedaj se tam nahaja trg Svetega Antona. V bližini kanala imamo palačo Gopcevič, v kateri je sedež gledališkega muzeja. Blizu pravoslavne srbske cerkve se nahaja bife / caffè Stella polare, ki je eden izmed najstarejših bifejev v mestu.

Na kanalu sta dva mostova in prehod za pešce. Rdeči most je bil najprej zgrajen iz lesa, potem je bil prenovljen tako, kot ga vidimo danes. Na Rdečem mostu se nahaja kip Jamesa Joyca, ki je v Trstu preživel 10 let na začetku prejšnjega stoletja. Imena so mostovi dobili po barvah, ki sta rdeča in zelena. Prehod za pešce pa je bil zgrajen šele leta 2012. Dolg je 25 metrov, ograjen s šipami, ki so visoke 1,20 metrov, zvečer je osvetljen z lučkami (*ponte curto*). Rdeči trg je bil nekoč sedež stojnic sadja in zelenjave, ki so bile v lasti slovenskih kmetov. Na drugi strani pa se nahaja vodomet s kipom t.i. Giovannin de Ponterosso, v njem se pretaka voda, ki prihaja iz potoka Svetega Ivana.

Tako piše o tem Dušan Jelinčič: *“Zdaj lahko priznam: ko sem pogledal skozi okno tretjega nadstropja in videl v Kanalu mogočne jadrnice, sem se spomnil svojega rojstnega mesta.”*

(Jelinčič, Tržaške prikazni, 111)

8. **Veliki trg**, ki mu uradno pravimo Trg Enotnosti Italije (*Piazza dell'Unità d'Italia*), je glavni in največji trg v Trstu. V preteklosti so trg

imenovali *Piazza grande* in se je to ime ustalilo med vsemi Tržačani. Trg leži na nabrežju na skrajnem koncu Tržaškega zaliva. Je šesti največji trg v Italiji. Iz trga se odpira krasen pogled na morje. Na trgu se nahaja občinska palača, pred njo pa Mazzolenijev vodomet in spomenik Karla V. Habsburškega.

9. **Rimsko gledališče** v Trstu se nahaja ob vznožju hriba Sv. Justa, v središču mesta, na robu starega mestnega jedra, med ulicama Via Donota in Via del Teatro Romano.

Gradnja gledališča se je začela proti koncu 1. stoletja pred našim štetjem. Verjetno je bilo zgrajeno po naročilu tržaškega kvinta Petronija Modesta, ki je bil prokurator cesarja Trajana. Stopnice so postavljene na naravno pobočje hriba, kot po grškem običaju. Na stopnicah je lahko sedelo od 3.500 do 6.000 gledalcev. Mogočno polkrožno obzidje, ki je nosilo streho, je zaključilo stavbo, od katere so ostali tudi pravokoten prostor s stebri in petimi vrati ter fiksni proscenij, okrašen s kipi. V rimskih časih je gledališče oblivalo morje, kasneje so v njegovi bližini nastale soline, v srednjem veku se je nad njim razvila judovska četrt. Gledališče je tedaj bilo del mestnega obzidja. Skozi stoletja so rimsko gledališče skrtil hiše nad njim. Veljalo je za izgubljeno, dokler ga je leta 1814 našel arhitekt Pietro Nobile. Do pravega odkritja je prišlo šele med rušenjem Starega mesta. Kipi in napisi, najdeni med izkopavanji, so ohranjeni v lapidariju Tergestino v mestnem muzeju grada Sv. Justa.

10. **Cavana** je najstarejši trg v Trstu. Nahaja se blizu trga Zedinjene Italije.

Tradicionalno je bil središče živahnega družbenega življenja v mestu, v katerem so se zbirali pisatelji, umetniki in intelektualci, pa tudi ljudje, ki so živeli na robu družbe. Prenovljeni trg je danes s kavarnami in restavracijami priljubljena točka Tržačanov in turistov. Trg je obdan z živahnimi ulicami, ki ponujajo številne kavarne, restavracije in trgovine z umetniškimi izdelki. Po trgu se sprehajajo ljudje, okušajo lokalno kuhinjo in uživajo v mestnem utripu.

Tako Dušan Jelinčič opiše trg Cavana v delu Tržaške prikazni. "Cavana je bil nekoč razvit predel, kjer se je nabiralo vse blato tega mesta, nekdanjega središča sveta, in se ga je bilo treba izogibati. Vi, čeprav ste še mladi, se boste vseeno spomnili bara pri Lucii, takoj nad Trgom Cavana, ki je bil vedno prva etapa

1. Državni in izobraževalni zavod Jožefa Stefana

je sinonim znanstvenega in tehnološkega izobraževanja v slovenskem jeziku v Trstu. Šola je bila ustanovljena v 70 letih prejšnjega stoletja, prenovljena leta 2022. Na šoli delujejo trije oddelki, in sicer: mehanski,

elektronski ter bio-kemijski. Na šoli se veliko ukvarjamo z laboratorijskim delom.

2. **Marco Cavallo** je kip, ki se nahaja v Svetoivanskem parku. Predstavlja simbol potovanja od teme do svetlobe, iz obupa v upanje. Navezuje se na zgodbo mladeniča, ki se je s svojim konjem prijavil na pomembno dirko v Firencah, na kateri so se zbrali najboljši jahači iz celega sveta. Mnogi so se mu smejali, saj je bil majhen in neroden.

Marco ni obupal. Ko je prišel čas za odločilni sprint, je bil v vodstvu. Vendar se je na zadnjem ovinku zgodila nesreča. Marco se je izognil padcu in zmagal dirko. Danes predstavlja Marco Cavallo simbol Basaglieve reforme umobolnic.

Tako piše o tem Dušan Jelinčič: "Olga se je prisrčno nasmehnila: "In bil je tudi konj Marco, naš plavi konj iz papirmašéja, visok štiri metre, ki je bil simbol naše ponovno pridobljene svobode." (Jelinčič, Tržaške prikazni, 81)

Basaglieva reforma se nanaša na spremembe v organizaciji in pristopu k duševnemu zdravju v psihiatrični bolnišnici v Trstu. Imenuje se po italijanskem psihiatru Franku Basagli, ki je bil zagovornik bolj humanega pristopa k duševnemu zdravju. Basaglieva reforma poudarja zaprtje psihiatričnih bolnišnic in namesto njih se ustanovijo sprehodijo, naužijejo svežega zraka in uživajo ob lepoti cvetočih in manjši centri, ki vključujejo paciente v vsakdanje družbeno življenje. Reforma zagotavlja boljše pogoje za zdravljenje ljudi z duševnimi motnjami.

najplašnejših in neizkušenih iskalcev spolnih užitkov." /.../ "Le kaj so storili s Cavano? Svoj čas si moral biti zelo previden, če si trg hotel samo prečkati..." (Jelinčič, Tržaške prikazni, 107, 108)

Kot pa smo že slišali danes ni več tako.

3. **Rozetum**, z bifejem *Posto delle fragole* se nahaja v Svetoivanskem parku, nastal je leta 1979 po Basaglievi reformi psihiatričnih bolnišnic v Trstu. Park krasijo različne gredice. Ljudje se v njem dišečih vrtnic. Med temi najdemo tudi Prešernovo vrtnico. Rozetum si je zamislil slovenski okoljski arhitekt Vladimir Vremec.

PROGRAM SREČANJA V SREDO, 22. MAJA 2024

8.30 prihod gostov iz Postojne in pogostitev

9.00 sprehod po sledih Tržaških prikaznih Dušana Jelinčiča, vodijo dijaki 3. kemijsko-biološkega oddelka.

12.00 vrnitev na šolo

12.15 srečanje s pisateljem Dušanom Jelinčičem

Uvodni pozdravi: ravnatelj Primož Strani, Vilma Purič, Ines Škabar, pozdrav iz Postojne

Branje odlomkov iz Jelinčičeve zbirke novel *Tržaške prikazni*, nastopajo dijaki 3. mehanskega oddelka pod mentorstvom prof. Maje Brajkovič.

Pogovor s pisateljem Dušanom Jelinčičem vodijo dijaki 4. kemijsko-biološkega razreda.

Glasbeni utrinek: nastopajo dijaki Luca Cavarra, Goran Rismondo, Alexander Rismondo, Emil De Luca, mentorstvo prof. Alenia Zobec.

13.30 – 14.30: skupno druženje

Sofinancira
Evropska unija

